Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILTEIT EN OPENBARE WERKEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Standpuntbepaling van de Vlaamse Regering betreffende het koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 19 april 2014 betreffende de inning en de consignatie van een som bij de vaststelling van de overtredingen inzake het wegverkeer

Samenvatting
Het ontwerp van koninklijk besluit wijzigt het koninklijk besluit van 19 april 2014 betreffende de inning en de consignatie van een som bij de vaststelling van de overtredingen inzake het wegverkeer. Voor rijden onder invloed van drugs moet het opleggen van een consignatiesom in het geval van een positieve speekseltest mogelijk worden gemaakt voor buitenlandse overtreders. Meer in het algemeen wordt het gebruik van de consignatie ten aanzien van buitenlandse overtreders voorzien in de gevallen waarin onmiddellijke inning op dit ogenblik uitgesloten is. Deze wijziging zal de sociale norm versterken en het gevoel van straffeloosheid helpen bestrijden.
Echter, er zijn een aantal generieke wijzigingen waardoor dit ook impact heeft op geregionaliseerde inbreuken. Ondanks dat de geest van de regelgeving een positieve impact heeft op de verkeersveiligheid én vooral de rechtsgelijkheid is het advies negatief omwille van de bevoegdheidsoverschrijding.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Het wetsvoorstel heeft binnen het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken betrekking op het beleidsveld “weginfrastructuur en wegenbeleid”.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Gunstig advies van de Inspectie van Financiën van 11 januari 2024.

2. INHOUD

Krachtens artikel 6, § 4, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen dienen de gewestregeringen te worden betrokken bij de totstandkoming van de reglementering betreffende het vervoer.

Op 16 november ontving minister Peeters het schrijven met de vraag voor adviesverlening.

////////////

Met de voorliggende wetswijzigingen wil minister Gilkinet de maatregelen uit het Federaal Plan voor Verkeersveiligheid verder realiseren. Eén van deze maatregelen is het versterken van de sancties voor rijden onder invloed van drugs. Momenteel stelt de Politie jegens buitenlandse bestuurders onder invloed van drugs een proces-verbaal op en daagt het openbaar ministerie deze personen voor de rechtbank, maar laten die vaak verstek gaan. De door de rechter opgelegde straf kan niet steeds eenvoudig in het buitenland uitgevoerd worden. Voor rijden onder invloed van drugs wil de minister het daarom voor de Politie mogelijk maken om een consignatiesom aan buitenlandse overtreders op te leggen, bijvoorbeeld in geval zij een positieve speekseltest afleggen of deze weigeren. Door de wijziging van het bovenvermelde en bijgevoegde ontwerp van koninklijk besluit ontspringen buitenlanders niet langer de dans. Ook bij een alcoholconcentratie vanaf 0,50 mg/l UAL (equivalent van 1,2 promille) zullen buitenlandse bestuurders voortaan een som in consignatie moeten geven in afwachting van de behandeling van hun zaak voor de rechtbank– het louter betalen van een onmiddellijke inning is in dat geval niet langer mogelijk.

Artikelsgewijze bespreking.

Artikel 1. – In artikel 2, enig lid, in de bepaling onder 4°, van het koninklijk besluit van 19 april 2014 betreffende de inning en de consignatie van een som bij de vaststelling van de overtredingen inzake het wegverkeer, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 23 april 2017, wordt de vierde zin, die aanvangt met de woorden "Een overtreding" en eindigt met de woorden "de onmiddellijke inning van 1260 euro", opgeheven.

Net zoals voor Belgen zal een onmiddellijke inning enkel nog mogelijk zijn (maar uiteraard niet verplicht - het parket kan ook een minnelijke schikking voorstellen of overgaan tot dagvaarding) bij een alcoholconcentratie van minder dan 0,50 mg/l UAL. Voortaan zullen buitenlandse bestuurders met een alcoholconcentratie vanaf 0,50 mg/l UAL een som in consignatie moeten geven, in afwachting van de behandeling van hun zaak voor de rechtbank (cf. infra, artikel 9).

Buitenlandse overtreders met een alcoholconcentratie vanaf 0,50 UAL zullen dus enerzijds hun rijbewijs onmiddellijk ingetrokken zien voor 15 dagen en bovendien een som van 1260 euro in consignatie moeten geven in afwachting van hun proces. Voor Belgen in deze situatie geldt hetzelfde, met dat verschil dat de bevoegde personen jegens hen een proces-verbaal opstellen op basis waarvan zij zullen worden gedagvaard en geen som in consignatie heffen.

Geen opmerkingen.

Art. 2 – In artikel 3 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:
1° de woorden "De inning en de consignatie zijn uitgesloten:" worden vervangen door de woorden: "De inning is uitgesloten:"
2° het artikel wordt aangevuld met een lid, luidende: "De consignatie is uitgesloten indien de overtreder minder dan 18 jaar oud is.".

De consignatie is niet langer uitgesloten indien meerdere overtredingen gelijktijdig zijn vastgesteld en één ervan geen aanleiding kan geven tot de procedure van onmiddellijke inning of consignatie. Consignatie blijft voorbehouden voor personen zonder woonplaats of vaste verblijfplaats in België.

Voor de onmiddellijke inning blijft de regel echter ongewijzigd. Ook blijft de vereiste van meerderjarigheid overeind, zowel voor de inning als de consignatie.

Zie juridische analyse.

Art. 3. – Artikel 4 van hetzelfde besluit wordt vervangen als volgt: De som die het voorwerp uitmaakt van een inning of een consignatie, en de administratieve toeslag, zoals bedoeld in artikel 65, § 1,

//////////////

tweede lid, van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd op 16 maart 1968, worden steeds uitgedrukt in euro.".

Zie juridische analyse.

Art. 4. – Artikel 5 van hetzelfde besluit wordt aangevuld met de volgende zin: "De administratieve toeslag wordt vergoed met hetzelfde betaalmiddel als deze waarmee de onmiddellijke inning werd betaald.".

Zie juridische analyse.

Art. 5. – In artikel 6 van hetzelfde besluit worden de woorden "alsook alle bescheiden betreffende de administratieve toeslag," ingevoegd tussen de woorden "van dit besluit," en de woorden "worden gedurende vijf jaar".

Zie juridische analyse.

Art. 6. – In artikel 9.1 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:
1° de woorden "via een mobiele betaalterminal" worden opgeheven;
2° het wordt aangevuld met de volgende zin: "De bevoegde persoon kan ervoor kiezen om dit formulier op gestandaardiseerde wijze digitaal aan te maken, waarbij: a) het originele exemplaar binnen een termijn van vijf dagen wordt verzonden aan het openbaar ministerie bij de bevoegde politierechtbank; b) onmiddellijk een afschrift aan de overtreder wordt bezorgd.".

De bedoeling is om bij onderschepping van de overtreder ook de betaling via een QR-code mogelijk te maken. De verbalisant kan dergelijke code genereren, waarna de overtreder via een eenvoudige scan zijn boete kan betalen. De betaling verloopt via een platform zonder dat de bankapplicatie van de betrokkene automatisch wordt geopend.

Voorts wordt in artikel 9 voortaan de mogelijkheid aan de bevoegde personen geboden om, in de plaats van te werken met een papieren formulier met drie strookjes, een gestandaardiseerd digitaal formulier aan te maken. Elke betrokken dienst kan desgewenst een specifiek daartoe voorziene applicatie ontwikkelen die haar personeel dan op het terrein kan gebruiken; voor de Politie zou dit bijvoorbeeld via ISLP kunnen worden ontwikkeld. Het formulier wordt ook in dat geval naar het parket verzonden binnen de vijf dagen, terwijl onmiddellijk een kopie aan de overtreder wordt bezorgd.

Zie juridische analyse.

Art. 7. – In artikel 14 van hetzelfde besluit, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 23 april 2017, wordt de eerste zin vervangen als volgt: "Indien één of meerdere overtredingen tegelijkertijd ten laste van eenzelfde overtreder worden vastgesteld, mag de geïnde som niet hoger zijn dan 866 euro. In het andere geval geeft hij het volledige bedrag in consignatie.".

De buitenlandse overtreder moet het volledige bedrag in consignatie geven wanneer de te innen som meer bedraagt dan het toegelaten maximum van 866 euro. De buitenlandse overtreder zal hiervoor een som in consignatie moeten geven en het openbaar ministerie zal hem kunnen dagvaarden. Op die manier krijgt hij de kans om zijn argumentatie voor de rechtbank uiteen te zetten, maar wordt straffeloosheid tegengegaan.

Zie juridische analyse.

////////////

Art. 8. – Artikel 16 van hetzelfde besluit wordt vervangen als volgt: "Art. 16. De betaling kan op de volgende manieren gebeuren: 1. Betaling met bank- of kredietkaart. De bevoegde persoon vervult de formaliteiten bedoeld in 9.1. 2
2. Betaling in geld.
2.1. Deze betalingswijze wordt enkel toegestaan onder de volgende voorwaarden:
a) de overtreder kan niet met een bank- of kredietkaart betalen;
b) de overtreder betaalt zelf en onmiddellijk ter plaatse;
c) het te betalen bedrag bedraagt niet meer dan 3000 euro.
2.2. De bevoegde persoon vervult de formaliteiten bedoeld in 9.1.
2.3. De som wordt betaald in euro met bankbiljetten en, in voorkomend geval, met munten van 1 of 2 euro of 50 cent.".

Het gewijzigde artikel 16 maakt voor buitenlandse overtreders van de betaling met bank- of kredietkaart de regel, en van contante betaling de uitzondering. Aan betaling met geld worden voorwaarden gekoppeld waaraan voldaan moet zijn. Door de oplijsting van de voorwaarden voor de betaling in contanten, hangt het niet zozeer van het oordeel van de verbalisant af welke betaalmodus kan worden gebruikt. Vermits betaling in geld mogelijks aanleiding geeft tot misverstanden, klachten en in het ergste geval zelfs misbruik, is het aangewezen om de betalingen zoveel mogelijk elektronisch te laten verlopen.

Zie juridische analyse.

Art. 9. – In artikel 17, § 1, van hetzelfde besluit, laatst gewijzigd bij het koninklijk besluit van 23 april 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht 1° het tweede lid wordt vervangen als volgt: Overeenkomstig artikel 65, § 3, tweede lid, van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, geven de volgende overtredingen aanleiding geven tot een in consignatie te geven som van 1260 euro, zelfs indien het feit schade aan derden heeft veroorzaakt:
1° een overtreding van artikel 34, § 2, 1°, van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, waarbij de ademanalyse een alcoholconcentratie van ten minste 0,50 milligram per liter uitgeademde alveolaire lucht meet;
2° een overtreding van artikel 34, § 2, 3°, van dezelfde wet;
3° een overtreding van artikel 37bis, § 1, 1° en 5°, van dezelfde wet;
4° als bestuurder bij een speekseltest zoals bedoeld in artikel 61ter, § 1, 1°, van dezelfde wet;
5° bij een bloedproef zoals bedoeld in artikel 63, § 1, 1°, 2° en 4°, van dezelfde wet;
6° bij een bloedproef zoals bedoeld in artikel 63, § 1, 5° van dezelfde wet, indien de gestandaardiseerde checklist bedoeld in artikel 61bis, § 2, 1°, van dezelfde wet een indicatie geeft van tekenen van recent gebruik van een van de stoffen bedoeld in artikel 37bis, § 1, 1°, van dezelfde wet."; 2° paragraaf 1 wordt aangevuld met een lid, luidende: "Wanneer er meerdere overtredingen gelijktijdig worden vastgesteld ten laste van eenzelfde overtreder en zij niet allemaal aanleiding kunnen geven tot de inning van een som, geeft de overtreder een som in consignatie, zoals bepaald in het eerste lid."

Een buitenlandse overtreder was reeds verplicht tot het betalen van een som in consignatie (zonder dat hem voorafgaand een onmiddellijke inning werd voorgesteld) in geval van volgende overtredingen inzake rijden onder invloed van alcohol: ademanalyse vanaf 0,65 mg/l UAL. De drempel voor consignatie wordt voortaan verlaagd naar 0,50 mg/l UAL.
Voorts worden een aantal overtredingen inzake rijden onder invloed van drugs toegevoegd. Indien achteraf uit de resultaten van de speekselanalyse of bloedproef zou blijken dat er geen aanwezigheid in het organisme kan worden aangetoond van een van de in de Wegverkeerswet opgelijste stoffen die de rijvaardigheid beïnvloeden, kan de in consignatie gegeven som aan de betrokkene worden teruggegeven volgens in de wetgeving voorziene procedure.

Geen opmerkingen.

Art. 10. – In artikel 18 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:

////////////

1° de woorden “de artikelen 16.1 en 17” worden vervangen door de woorden “de artikelen 16.2 en 17”; 2° de woorden “op regelmatige tijdstippen” worden vervangen door de woorden “minstens eenmaal om de twee weken”

Momenteel is in artikel 18, 2°, voorzien dat de sommen die in geld werden geïnd of die in consignatie werden gegeven, ‘op regelmatige tijdstippen’ dienen te worden overgemaakt. Deze termijn is voor interpretatie vatbaar. In andere besluiten die handelen over onmiddellijke inningen en consignatiesommen wordt ‘minstens eenmaal om de twee weken’ gebruikt. Naar analogie met deze uitvoeringsbesluiten, is het wenselijk om ook hier deze termijn van ‘minstens eenmaal om de twee weken’ te voorzien.

Zie juridische analyse.

Art. 11. – Artikel 21, enig lid, 1°, van hetzelfde besluit, zoals gewijzigd bij het koninklijk besluit van 10 februari 2018, wordt aangevuld met de volgende zinnen: “Deze informatiebrief geldt als vraag om inlichtingen, zoals bedoeld in artikel 67ter van de wet betreffende de politie over het wegverkeer. De informatiebrief bepaalt de modaliteiten voor het meedelen van de identiteit van de onmiskenbare bestuurder op het ogenblik van de feiten of van de persoon die verantwoordelijk is voor het voertuig.”.

De informatiebrief bepaalt de modaliteiten om de identiteit van de onmiskenbare bestuurder of van de persoon die verantwoordelijk is voor het voertuig waarmee de overtreding werd begaan, te communiceren.

Zie juridische analyse.
Art. 12. – Dit besluit treedt in werking op de eerste dag van de derde maand na afloop van een termijn van tien dagen te rekenen van de dag volgend op de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

Geen opmerkingen

Art. 13. – De Minister bevoegd voor het Wegverkeer, de Minister van Financiën, de Minister van Justitie en de Minister van Binnenlandse Zaken zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Geen opmerkingen

Juridische analyse
In december 2021 vroeg de FOD Justitie al eens naar ons standpunt over het voornemen om een QR-code te gebruiken bij de betaling van onmiddellijke inningen (zie onze ref. AJD/A/2021/0847). Het toen verleende advies dd. 6/12/2021 is tevens van toepassing op de huidige kabinetsnota.

Het voorliggend ontwerp-KB wijzigt het KB van 19 april 2014, dat zowel betrekking heeft op inbreuken op materiële regels waarvoor de gewesten bevoegd zijn, als op inbreuken op materiële regels waarvoor de federale overheid bevoegd is. Het KB van 19 april 2014 heeft dus een gemengd karakter.

Wijzigingen die door de federale overheid worden doorgevoerd kunnen enkel betrekking hebben op overtredingen die tot de bevoegdheid van de federale overheid behoren. De onmiddellijke inning en consignatie bij geregionaliseerde bepalingen zullen niet kunnen gebeuren op de door de federale overheid bepaalde wijze.

Dat is uitdrukkelijk bevestigd door de Raad van State in het arrest nr. 250.522 van 6 mei 2021. Dit arrest vernietigde het KB van 16 juni 2019 “tot wijziging van het koninklijk besluit van 19 juli 2000 betreffende de inning en de consignatie van een som bij het vaststellen van sommige inbreuken inzake het vervoer over de weg”. Specifiek wat betreft de procedure van de onmiddellijke betaling

van de boetes oordeelde de Raad van State "dat het bepalen van de voorwaarden van de inning een aspect is van het accessoire handhavingsbeleid waarvoor elke overheid ieder wat haar betreft bevoegd is en geen betrekking heeft op de vorm van de vervolging, zodat het bestreden besluit strijdt met artikel 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen".

We stellen vast dat het voorliggend ontwerp-KB op generieke wijze bepalingen wijzigt in verband met de betalingswijze en de consignatie. Deze wijzigingen hebben derhalve ook betrekking op geregionaliseerde inbreuken, zodat deze wijzigingen een bevoegdheidsoverschrijding inhouden. In het arrest van 6 mei 2021 oordeelde de Raad van State dat een "bevoegdheidsconforme lezing" niet mogelijk was. Het KB werd dan ook integraal vernietigd.

Wanneer dit standpunt wordt toegepast op het voorliggende ontwerp van KB, kunnen we dan ook niet anders dan een negatief advies door de Vlaamse Regering voor te stellen. Enkel de artikelen 1 en 9 hebben louter betrekking op federale aangelegenheden (alcohol en drugs), zodat voor deze artikelen geen opmerkingen worden geformuleerd op het vlak van bevoegdheid.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. Dit wordt bevestigd door het advies van de Inspectie van Financiën van 11 januari 2024 (dat als bijlage bij deze nota is gevoegd). Het akkoord van de minister, bevoegd voor de begroting, moet dus niet worden ingewonnen.

B. ESR-TOETS

NVT

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Er is geen impact op het personeel van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er is geen impact op de lokale en provinciale besturen

4. VERDER TRAJECT

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° negatief advies te verlenen aan de federaal minister van Mobiliteit en Vervoer de heer Gilkinet gezien de bevoegdheidsoverschrijding

2° de heer minister-president van de Vlaamse Regering te gelasten deze beslissing ter kennis te brengen van de federale overheid.

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken

Lydia Peeters

Bijlagen:

- Ontwerp KB tot wijziging van het koninklijk besluit van 19 april 2014 betreffende de inning en de consignatie van een som bij de vaststelling van de overtredingen inzake het wegverkeer
- Begeleidende brief van de federale Minister van mobiliteit
- Het advies van de Inspectie van Financiën van 11 januari 2024